

CZU: 343.23

DOI: 10.5281/zenodo.4061178

FAPTA PREJUDICIABILĂ A INFRAȚIUNII DE MANIPULARE A UNUI EVENIMENT



Gheorghe RENIȚĂ,
lector universitar (USM)
<https://orcid.org/0000-0003-2722-009X>

Partea a II-a

SUMAR

A treia modalitate normativă a faptei prejudiciabile a infracțiunii de manipulare a unui eveniment constă în influențarea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat pentru ca acesta să aibă o conduită care ar afecta parcursul sau rezultatul firesc al evenimentului în care evoluează. Influențarea presupune întotdeauna realizarea unei acțiuni asupra unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat. În particular, influențarea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat poate consta în aplicarea violenței, înșelare, intimidare, amenințare, măgulire, provocarea sentimentului de răzbunare, a invidiei, determinarea pe altă cale ilegală. Noțiunea generică de „violență” poate îngloba atât violența fizică (*vis absoluta*) cât și pe cea psihică (*vis compulsiva*). Violența exercitată în contextul infracțiunii de manipulare a unui eveniment poate presupune acțiuni care au cauzat vătămarea neînsemnată sau ușoară a integrității corporale. Referitor la violența psihică, reținem că aceasta se poate concretiza, între altele, în amenințare. Amenințarea presupune efectuarea de către făptuitor a unui act de natură să inspire victimei temere, care o pune în situația de a nu mai avea resurse psihice necesare pentru a rezista constrângerii. Totodată, se constată că în practica judiciară nu există un punct de vedere comun privind faptul dacă influențarea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat implică promiterea sau darea de bunuri, bani, servicii, privile-

THE PREJUDICIAL ACT OF THE OFFENSE OF MANIPULATION OF AN EVENT

SUMMARY

The third normative way of the prejudicial act of the offence of manipulating an event consists in influencing a participant in a sporting event or in a betting event so that he has a conduct that would affect the course or the natural result of the event in which he/she evolves. Influencing always involves taking action on a participant in a sporting event or betting event. In particular, influencing a participant in a sporting event or a betting event may consist in the application of violence, deception, intimidation, threat, flattery, provocation of revenge, envy, determination in another illegal way. The generic notion of “violence” can include both physical violence (*vis absoluta*) and mental violence (*vis compulsiva*). Violence in the context of the offence of manipulating an event may involve actions that have caused insignificant or minor injury to bodily integrity. Regarding mental violence, we note that it can materialize, among other things, in the threat. The threat involves the perpetrator of an act that inspires the victim to fear, which puts him in the situation of no longer having the necessary mental resources to resist the compulsion. At the same time, it is found that in judicial practice there is no unifying view on whether the influence of a participant in a sporting event or a betting event involves the promise or giving of goods, money, services, privileges or benefits in any form that he doesn't deserve it. While some courts (majority) applied liability for bribery, on the contrary, others (minority) applied liability for handling an event. The author argues that the first jurisprudential course is correct and that it is necessary to unify judicial practice. The offenses of manipulating an event and bribing, respectively, have a different scope.

Key-words: manipulation of sports competitions, match-fixing, sporting event, bet, football team, prejudicial act.

gii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin. În timp ce unele instanțe (majoritatea) au aplicat răspunderea pentru dare de mită, dimpotrivă, altele (minoritatea) au aplicat răspunderea pentru manipularea unui eveniment. Aici autorul argumentează că prima tendință jurisprudențială este corectă și că se cere unificarea practicii judiciare. Infraacțiunile de manipulare a unui eveniment și, respectiv, de dare de mită au diferite câmpuri de aplicare.

Cuvinte-cheie: manipularea în competiții sportive, meci aranjat, eveniment sportiv, pariu, echipă de fotbal, faptă prejudiciabilă.

3) Influențarea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat

Cu privire la cea de-a treia modalitate normativă a faptei prejudiciabile a infraacțiunii de manipulare a unui eveniment – influențarea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat – în doctrină s-a menționat că aceasta „se poate concretiza în: aplicarea violenței, înșelare, intimidare, amenințare, măgulire, provocarea sentimentului de răzbunare, a invidiei etc., determinarea pe altă cale ilegală. Indiferent de forma pe care o îmbracă, influențarea presupune întotdeauna realizarea unei acțiuni asupra unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat, nu o simplă tolerare de către făptuitor a intenției de comitere de către participantul la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat a unor acțiuni care ar produce un efect viciat asupra respectivului eveniment” [4, p. 109; 23, p. 7-8; 24, p. 178; 25, p. 219].

Acest model de interpretare este inspirat din art. 307b din Codul penal al Bulgariei [34]. În baza articolului dat, oricine, care, prin violență, înșelăciune, amenințare sau în altă modalitate ilegală, determină o persoană să influențeze evoluția sau rezultatul unui eveniment sportiv, administrat de o organizație sportivă, dacă fapta comisă nu constituie o infraacțiune mai gravă, se pedepsește cu închisoarea de la un an la șase ani și o amendă de la o mie la zece mii de leve.

Aplicarea violenței sau amenințarea cu aplicarea violenței poate fi privită ca o modalitate faptică de influențare a unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat pentru ca acesta să aibă o conduită care ar afecta cursul sau rezultatul firesc al evenimentului în care evoluează. În același sens s-a pronunțat și J. Peurala [36, p. 271], care face trimitere la un studiu al Interpolului.

În continuare, trebuie să stabilim tipurile și gradul de vătămare a violenței care ar putea cădea sub incidența infraacțiunii prevăzută de art. 242¹ CP.

Prin definiție, „violența reprezintă acțiunea ilegală și intenționată asupra corpului și/sau psihi-

cului unei persoane, săvârșită contrar sau în pofida voinței acesteia, cauzându-i-se un prejudiciu considerabil sau fiind pusă în pericol de a i se cauza un astfel de prejudiciu” [12, p. 125].

Așadar, noțiunea generică de „violență” poate îngloba atât violența fizică (*vis absoluta*) cât și pe cea psihică (*vis compulsiva*).

Distingem următoarele grade de gravitate a vătămării integrității corporale sau a sănătății: (i) vătămări grave; (ii) vătămări medii; (iii) vătămări ușoare; și (iv) vătămare neînsemnată [16, pct. 25].

Faptele care implică astfel de vătămări constituie contravenții sau, după caz, infraacțiuni. De principiu, se știe că infraacțiunea/contravenția absorbantă trebuie să fie mai gravă decât infraacțiunea/contravenția absorbită.

Așa stând lucrurile, apelând la metoda comparării sancțiunilor, deducem că violența în contextul infraacțiunii de manipulare a unui eveniment poate presupune acțiuni care au cauzat vătămarea neînsemnată [art. 78, alin. (1) din Codul contravențional] sau ușoară [art. 78, alin. (2) din Codul contravențional] a integrității corporale. În astfel de cazuri răspunderea se aplică doar în baza art. 242¹ CP.

Pășind spre o altă treaptă a violenței, constatăm că infraacțiunea de manipulare a unui eveniment nu poate să absoarbă violența ce implică vătămarea intenționată gravă ori medie a integrității corporale sau a sănătății. Aceasta – deoarece infraacțiunile prevăzute de art. 151 și 152 CP au un tratament sancționator mai aspru decât infraacțiunea specificată la art. 242¹ CP și, în consecință, sunt mai grave. Primele infraacțiuni se pedepesc, în varianta-tip, cu închisoare de la 5 la 10 ani și, respectiv, cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau cu închisoare de până la 5 ani. Cea din urmă infraacțiune se pedepsește, în varianta-tip, cu amendă de la 2.350 la 4.350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 1 la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă de la 6.000 la 9.000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

În aceste condiții, aplicarea violenței în vederea influențării unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat soldată cu vătămarea intenționată gravă sau medie a integrității corporale sau a sănătății trebuie încadrată juridic doar potrivit art. 151 CP sau, după caz, conform art. 152 CP.

Referitor la violența psihică, reținem că această se poate concretiza, între altele, în amenințare. Amenințarea presupune „efectuarea de către



făptuitor a unui act de natură să inspire victimele temere, care o pune în situația de a nu mai avea resursele psihice necesare pentru a rezista constrângerii” [2, p. 496; 3, p. 420]. Anumite tipuri de amenințare sunt incriminate *nomen juris* și pedepsite. În particular, potrivit art. 155 CP, amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, dacă a existat pericolul realizării acestei amenințări, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 750 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 1 la 3 ani. Atât infracțiunea de manipulare a unui eveniment în varianta sa tip [prevăzută de art. 242¹, alin. (1) CP] cât și infracțiunea de amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății pot fi pedepsite cu până la trei ani de închisoare. Aici nu putem vorbi despre absorbție.

Totuși, dacă influențarea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat se manifestă în amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, pentru ca el sau ea să întreprindă acțiuni care ar produce un efect viciat asupra evenimentului respectiv, faptă comisă cu scopul de a obține bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă, care nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, atunci răspunderea ar trebui aplicată doar în conformitate cu art. 242¹ CP. Această soluție se justifică prin prisma regulii prevăzută la art. 118, alin. (2) CP, potrivit căreia calificarea infracțiunilor în cazul concurenței dintre o parte și un întreg se efectuează în baza normei care cuprinde în întregime toate semnele faptei prejudiciabile săvârșite. În acest sens, partea este norma care instituie răspunderea pentru infracțiunea de manipulare a unui eveniment (art. 242¹ CP), iar întregul – norma care stabilește răspunderea pentru amenințarea cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății (art. 155 CP).

În schimb, în varianta sa agravată (care se pedepsește cu amendă de la 3.350 la 5.350 de unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 4 la 7 ani), prevăzută de art. 242¹, alin. (2) CP (care presupune că infracțiunea în discuție este comisă de către un antrenor, un agent al sportivului, un membru al juriului, un proprietar de club sportiv sau de o persoană care face parte din conducerea unei organizații sportive), infracțiunea de manipulare a unui eveniment absoarbe infracțiunea de amenințare cu omor ori cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății.

Alte tipuri de violență psihică (e.g., amenințarea cu răpirea persoanei sau a rudelor sale apropiate, amenințarea cu distrugerea sau deteriorarea bunurilor, amenințarea cu divulgarea unor informații defăimătoare sau compromițătoare, amenințarea cu divulgarea unor informații despre viața privată a persoanei, hipnoza, tehnica influențării psihologice graduale, tehnica influențării psiholingvistice etc.) ar putea, de asemenea, cădea sub incidența noțiunii de „influențare” a unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat, în sensul art. 242¹ CP.

În privința participantului la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat pot fi exercitate diferite presiuni ca el/ea să adopte conduita cerută de făptuitor, i.e. care ar afecta parcursul sau rezultatul firesc al evenimentului. Într-un caz inițiat la plângerea a șapte jucători de fotbal, Curtea Națională de Arbitraj Sportiv de pe lângă Federația Moldovenească de Fotbal a constatat că președintele de onoare al unui club sportiv le-ar fi spus mai multor jucători de fotbal că nu le va achita salariul, dacă nu vor urma instrucțiunile sale și ale antrenorului echipei ca să piardă anumite meciuri, iar cei care urmau instrucțiunile erau apoi premiați cu câte 1000 de lei [10]. În condițiile economice din Republica Moldova, neplata salariului/remunerății poate constitui o „pârghie” eficientă de influențare a participantului la un eveniment sportiv sau la un eveniment de altă natură care oferă ocazii de a paria.

În acest caz, fapta se pretează infracțiunii prevăzută la art. 242¹ CP, atât în modalitatea normativă de instruire cât și în cea de influențare a unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat. Această împrejurare trebuie luată în considerare la individualizarea pedepsei. Totuși, la data comiterii faptei – în perioada campionatului național de fotbal al Republicii Moldova, ediția din 2010-2011 – Codul penal al Republicii Moldova nu incrimina fapta de manipulare a unui eveniment. Abia în anul 2013 Codul penal al Republicii Moldova a fost completat prin Legea nr. 38/2013 (în vigoare din 12 aprilie 2013), între altele – cu două articole noi: art. 242¹ intitulat „Manipularea unui eveniment”, și art. 242², denumit „Pariurile aranjate”.

Prin urmare, făptuitorii au fost sancționați doar disciplinar (art. 76 din Codul disciplinar al Federației Moldovenești de Fotbal [5] în redacția de până la aprobarea, pe 6 martie 2020), de către Comitetul executiv al Federației Moldovenești de Fotbal în baza unui nou Cod disciplinar [6], după cum urmează:

- 1) președintele de onoare al clubului sportiv – cu amendă în mărime de 15.000 de dolari

- SUA și cu interdicția de a desfășura orice activitate fotbalistică pe un termen de 5 ani;
- 2) antrenorul echipei – cu amendă în mărime de 8.000 de dolari SUA și cu interdicția de a desfășura orice activitate fotbalistică pe un termen de doi ani.

Aceste sancțiuni nici pe departe nu par a fi unele „disciplinare”, ci mai degrabă penale.

Ca și în cazul primei modalități (i.e. încurajarea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat) a acțiunii prejudiciabile a infracțiunii prevăzută de art. 242¹ CP, „influențarea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat nu se poate concretiza în promisiunea, oferirea sau darea de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin unui asemenea participant” [4, p. 110; 21; 22, p. 106; 23, p. 8; 24, p. 180]. Aceasta se deduce, în mod rezonabil, dintr-o interpretare sistematică. Din nou reiterăm că promisiunea, oferirea sau darea de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat cade sub incidența art. 334 CP, articol care incriminează darea de mită. Infracțiunile prevăzute la art. 242¹ și, respectiv, la art. 334 CP au câmp de aplicare diferit [22, p. 106].

Acest lucru a fost înțeles corect în unele cazuri din practica judiciară (e.g. dosarele *Mungiu* [17], *Beședin* [18], precum și *Periasamy și Keong* [7]).

De exemplu, în cazul *Periasamy și Keong* s-a constatat, în fapt, că pe 27 februarie 2015, T.P. și P.B. (originari din Singapore), acționând în baza unor înțelegeri anterior prestabilite, au organizat prin intermediul lui H.I. o întâlnire cu vicepreședintele Federației de Fotbal din Moldova, T.I., care a avut loc în incinta Centrului Comercial „Malldova” din mun. Chișinău, str. Arborilor, 21. În cadrul discuției, T.P. și P.B. au promis acestuia din urmă 50.000 de dolari SUA, în scopul de a influența jucătorii echipei naționale de fotbal de juniori (sub 21 de ani) a Republicii Moldova, astfel încât aceștia să piardă cu un anumit scor meciul cu naționala Regatului Belgian, eveniment sportiv care urma să se desfășoare pe 30 martie 2015. În continuarea intențiilor lor, aceștia, pe 3 martie 2015, ora 13:00, au organizat o întâlnire suplimentară cu T.I. în cafeneaua „Geografica” din mun. Chișinău, str. Veronica Micle, 1/1. În cursul discuțiilor, în scopul de a-l determina pe T.I. să se implice în vederea influențării jucătorilor, i-au promis că vor organiza parierea banilor promiși pe meciul care urma să fie trucat și că beneficiile îi vor aparține în exclusivitate lui. Totodată, i-au solicitat lista jucătorilor care urmau să joace acel meci și întâlniri cu fotbaliștii care vor juca pe post de fundaș și portar. În vederea confirmării intențiilor lor, aceștia

i-au transmis lui T.I. 500 de dolari SUA și un Iphone 6. Pe 19 martie 2015, T.P. și P.B. au organizat o întâlnire cu M.R., portarul echipei naționale de juniori de fotbal a Republicii Moldova, în incinta restaurantului „Pekin” din mun. Chișinău, str. Pușkin, 16. Aceștia i-au cerut lui M.R. să piardă la o diferență de cel puțin trei goluri, neapărat în prima repriză, și să provoace un penalty (o lovitură de la 11 metri), fapt pentru care, inițial, i-au transmis 300 de dolari SUA și i-au promis că vor organiza transferul acestuia la o echipă dintr-un campionat din vestul Europei. Iar lui T.I., vicepreședintele Federației de Fotbal din Moldova, i-au transmis 4.250 de dolari SUA în vederea organizării întâlnirii cu fundașii echipei naționale de fotbal.

În drept, atât prima instanță [19] cât și cea de apel [7] au încadrat acțiunile lui T.P. și P.B. în baza art. 334, alin. (3), lit. a) CP – promiterea unui participant la un eveniment sportiv de bunuri ce nu i se cuvin, pentru sine și pentru o altă persoană, pentru îndeplinirea unei acțiuni, contrar funcției acesteia, în cadrul unui eveniment sportiv, care este în același timp și un eveniment de pariat – comise în proporții deosebit de mari. Decizia instanței de apel nu a fost contestată cu recurs. Observăm că instanțele de judecată au precizat corect că evenimentul pe care făptuitorii doreau să-l trucheze a avut o dubla natură juridică: atât calitatea de eveniment sportiv cât și pe cea de eveniment de pariat.

În cazul *Beședin*, deși inculpatul și avocatul său nu au contestat cu apel sentința primei instanțe, prin care B.S. a fost condamnat pentru dare de mită în proporții deosebit de mari, ei au pledat în procesul examinării cererii de apel depuse de procuror pentru reîncadrarea faptei din art. 334, alin. (3), lit. a) CP în art. 242¹, alin. (1) CP. Partea apărării a invocat că inculpatul a urmărit să trucheze meciul dintre selecționata Republicii Moldova de fotbal feminin și selecționata corespunzătoare a Letoniei; echipa de fotbal feminin a Republicii Moldova trebuia să piardă meciul la un scor determinat pentru ca făptuitorul să obțină câștig ca urmare a parierii pe acest scor la casele de pariuri. La rândul ei, Curtea de Apel Chișinău a subliniat că nu se întrevăd elementele constitutive ale unei alte infracțiuni și, în consecință, nu există temeiuri pentru a reîncadra acțiunile inculpatului [8].

Acest caz nu a fost deferit judecății Curții Supreme de Justiție. Soluția instanței de apel este corectă, însă nemotivată. După T. Vizdoagă și A. Eșanu, „reîncadrarea juridică a faptei imputate inculpatului este posibilă doar în cazul respectării cumulative a două condiții: 1) să nu se agraveze situația inculpatului; 2) să nu se lezeze dreptul la apărare al inculpatului” [26, p. 23].



Cu privire la prima condiție, reținem că infracțiunea prevăzută la art. 242¹, alin. (1) CP are un tratament sancționator mai blând decât infracțiunea prevăzută la art. 334, alin. (3), lit. a) CP (care se pedepsește cu amendă în mărime de la 2.350 la 4.350 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 9.000 la 13.000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate). Posibil, din acest motiv, partea apărării a solicitat reîncadrarea faptei. Prin urmare, reîncadrarea faptei din dare de mită în manipularea unui eveniment nu ar fi agravat situația inculpatului, numai că această soluție nu ar fi fost corectă.

Cu privire la cea de-a doua condiție, dreptul la apărare al inculpatului nu se încalcă în cazul în care noua încadrare juridică a faptei este pusă în discuție în cadrul ședinței de judecată, fie chiar și în contextul exercitării căilor de atac. De altfel, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare – CtEDO) a stabilit că reîncadrarea juridică a faptei nu încalcă drepturile apărării, dacă acuzatul are, în cadrul procedurii de control, posibilitatea adecvată de a se apăra [34, § 30]. CtEDO a acceptat că persoana ar putea face cunoștință cu noua încadrare juridică a faptei chiar din conținutul hotărârii instanței de judecată [33, § 44]. În asemenea situații nu se încalcă dreptul la un proces echitabil și, în special, dreptul la apărare, dacă persoana poate contesta hotărârea și, respectiv, reîncadrarea în fața unei instanțe ierarhic superioare dotate cu competența examinării tuturor aspectelor relevante de fapt și de drept [28, § 30-34; 29, § 36-38; 30, § 36-38; 33, § 37].

Așadar, în speță, au fost întrunite condițiile procesuale pentru reîncadrarea faptei.

Dar ne interesează mai mult aspectele de drept penal substanțial. În această privință, Curtea de Apel Chișinău nu a explicat de ce în acest caz nu este incident art. 242¹ CP. Ea a ratat șansa să arate că promiterea de bani pentru asigurarea înfrângerii unei echipe sportive constituie dare de mită. Textul „pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni fiind în exercițiul funcției sale sau contrar acesteia, fie în cadrul unui eveniment sportiv sau al unui eveniment de pariat” din art. 334 CP poate implica trucarea unui eveniment sportiv sau de pariat. Diferența dintre infracțiunile de manipulare a unui eveniment și de dare de mită trebuie trasată din perspectiva laturii obiective, mai exact - a conduitei infracționale. Aplicând regula logică a terțului exclus, constatăm că infracțiunea prevăzută la art. 242¹ CP nu se poate concretiza în promisiunea, oferirea sau darea de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice

formă ce nu i se cuvin unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de altă natură care oferă ocazii de a paria. Această conduită se circumscrie art. 334 CP.

Afirmația instanței de apel privind lipsa temeiurilor pentru reîncadrarea faptei este vagă. Ea ar putea servi în calitate de „șablon” pentru a respinge de fiecare dată argumentul că fapta a fost încadrată eronat. Această practică încalcă dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 20 din Constituție și de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (în continuare – CEDO). Republica Moldova a fost condamnată de către CtEDO de mai multe ori în baza art. 6 CEDO pentru nemotivarea hotărârilor judecătorești. De exemplu, în cazul *Mitrofan v. Republica Moldova*, CtEDO a apreciat că constatarea Curții Supreme de Justiție că „argumentele părții apărării [că fapta a fost încadrată greșit] sunt neîntemeiate și contravin materialelor din dosar” este atât de generală încât poate fi inserată în orice hotărâre judecătorească, fără a oferi detalii adiționale sau motive specifice acestei hotărâri [31, § 53]. Hotărârea CtEDO în cazul *Mitrofan v. Republica Moldova* pre-datează deciziei pronunțate de către Curtea de Apel Chișinău în speța Beședin. Totuși, instanțele judecătorești din Republica Moldova nu au învățat din greșelile comise anterior.

Dimpotrivă, într-un alt caz – *Gluhoi și alții* – Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) a constatat, între altele, că, pe 9 februarie 2017, 20 martie 2017 și pe 22 martie 2017, G.N. ar fi trimis de pe contul său de Facebook câte un mesaj lui T.I. (participant la competiția de tenis „ITF Woman” din Hammamet, Tunisia), lui G.B. (participant la competiția de tenis „ITF Mens F2 Futures” din Ramat Hasharon, Israel) și lui M.K. (participant la competiția de tenis „ITF F11 Futures” din Hammamet, Tunisia) ca să-i influențeze pe aceștia să întreprindă acțiuni care ar produce un efect viciat asupra evenimentului sportiv în care participă, contra sumei de 500 de dolari SUA, 700 de euro și, respectiv, 600 de euro. Astfel, prin acțiunile sale intenționate, G.N. a comis trei infracțiuni de manipulare a unui eveniment caracterizate prin încurajarea, influențarea sau instruirea unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat să întreprindă acțiuni care ar produce un efect viciat asupra evenimentului respectiv, cu scopul de a obține bunuri, care nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, infracțiuni prevăzute de art. 242¹, alin. (1) CP [20].

Sentința primei instanțe a fost menținută de către Curtea de Apel Chișinău [9]. La data redactării acestor rânduri, cazul se afla pe rolul Curții Supreme de Justiție [1].

Atât prima instanță [20] cât și cea de apel [9] au stabilit, în fapt, că G.N. a influențat trei spor-

tivi ca să întreprindă acțiuni care ar produce un efect viciat asupra evenimentului sportiv în care participă. Totuși, în drept, instanțele au circumscris această conduită ca „încurajare, influențare sau instruire”. Există o lipsă de sincronizare dintre situația de fapt descrisă și încadrarea juridică a acesteia. În acest caz, subiectele dotate cu competența aplicării legii trebuiau să rețină la încadrare doar modalitatea normativă de influențare a unui participant la un eveniment sportiv, nu și pe celelalte două.

Folosirea conjuncției „sau” în dispoziția art. 242¹, alin. (1) CP denotă faptul că modalitățile normative de comiterea infracțiunii de manipulare a unui eveniment, precum și evenimentele susceptibile de manipulat (un eveniment sportiv/pariat) sunt alternative. Desigur, este posibil ca făptuitorul să comită infracțiunea de manipulare a unui eveniment prin toate cele trei modalități alternative: încurajare, instruire și influențare. În asemenea situații trebuie reținute toate modalitățile acțiunii prejudiciabile a infracțiunii și utilizarea termenului „și”, nu „sau”.

Așadar, constatăm că atunci când au încadrat acțiunile inculpatului instanțele au preluat „orbește” textul incriminator de la art. 242¹, alin. (1) CP, fără a-l adopta la circumstanțele particulare ale cazului deferit judecării, ceea ce este inadmisibil.

Trecând peste asemenea erori judiciare strecurate în practică, observăm că și în acest caz pretinsa influențare s-a manifestat prin promiterea unor sume de bani. Având în vedere argumentele menționate *supra*, considerăm că fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de dare de mită.

Generalizând, constatăm că practica judiciară oscilează cu verdicte divergente. În timp ce unele instanțe (majoritatea) au decis că promisiunea, oferirea sau darea de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin unui participant la un eveniment sportiv sau de pariat pentru ca acesta să aibă o conduită contrară principiului *fair-play* se circumscrie art. 334 CP, dimpotrivă, altele (minoritatea) au considerat (în mod incorect) că în această ipoteză este aplicabil art. 242¹ CP.

Hotărârile instanțelor de judecată „nu vorbesc cu o singură voce” [35, § 67], diferențele nefiind de nuanță, ci de esență. Dar legea penală (și nu doar) trebuie să aibă același înțeles și să producă aceleași consecințe, indiferent de instanța care o aplică [14, p. 100]. Existența soluțiilor opuse cu privire la aceleași probleme juridice poate să transforme justiția într-o loterie [15]. Această situație generează incertitudine și știrbește rolul judecătorilor de „gardieni ai drepturilor omului și libertăților fun-

damentale” [13, § 58]. Este adevărat că „atingerea unui consens jurisprudențial este un proces care poate dura și existența unei divergențe poate fi tolerată atât timp cât ordinea juridică internă are capacitatea de a o resorbi” [27, § 66]. Dar soluția *non liquet* nu poate fi acceptată.

În fine, în cazul *Gluhoi și alții*, Curtea Supremă de Justiție are o bună ocazie de a tranșa această problemă juridică și, prin urmare, „de a scuti practica judiciară de multe controverse inutile, de numeroase soluții neunitare contraproductive și de o doză sporită de frustrare determinată, în rândul destinatarilor legii, față de sistemul de justiție, ca urmare a inechității pronunțării unor soluții diferite, plecându-se însă de la situații juridice similare” [11, p. 133]. Vom vedea ce va decide instanța de recurs.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Agenda Curții Supreme de Justiție în dosarul nr. 1ra-1161/2020. <http://agenda.csj.md/penal.php> (vizitat 20.04.2020).
2. Arhiliuc I., Brînza S. Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei. În: *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2013, p. 452-517.
3. Brînza S., Stati V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol. I*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1328 p.
4. Brînza S., Stati V. *Tratat de drept penal. Partea Specială. Vol. II*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2015. 1300 p.
5. Codul disciplinar al Federației Moldovenești de Fotbal. <https://bit.ly/34Ef1yl> (vizitat 20.04.2020).
6. Codul disciplinar al Federației Moldovenești de Fotbal (redacția anului 2020). <https://bit.ly/2RyFWWZ> (vizitat 20.04.2020).
7. Criminal Code of Bulgaria. <https://bit.ly/38ortT4> (vizitat 20.04.2020).
8. Decizia Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2015. Dosarul nr. 1a-1537/15. <https://bit.ly/2xbfhbN> (vizitat 20.04.2020).
9. Decizia Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2016. Dosarul nr. 1a-1311/2015. <https://bit.ly/2R3yIt1> (vizitat 20.04.2020).
10. Decizia Curții de Apel Chișinău din 3 iunie 2019. Dosarul nr. 1a-463/19. Npublicată.
11. Decizia din 7 mai 2012 a Curții de Arbitraj Sportiv de pe lângă Federația Moldovenească de Fotbal. Dosarul nr. 1/2012. Npublicată.
12. Dunea M. Despre claritate și obscuritate normativă în materia conținutului infracțiunii, atunci când se reglementează tendințe atenuante sau agravante ale legiuitorului penal. Reflecții privind determinarea unei anumite naturi juridice a dispoziției legale din art. 308 Cod penal român astfel cum a fost aceasta stabilită prin jurisprudența obligatorie a



- instanței supreme. În: *Revista de Științe Juridice*, 2015, vol. 30, Supliment, p. 127-157.
13. Gurev D. *Răspunderea penală pentru răpirea unei persoane*. Chișinău: CEP USM, 2018. 344 p.
 14. Hotărârea Curții Constituționale nr.23 din 25 iulie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 27 din Legea nr.151 din 30 iulie 2015 cu privire la Agentul guvernamental (acțiunea în regres). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2016, nr. 361-367.
 15. Lupașcu D. Recursul în interesul legii în proiectele noilor Coduri de procedură din România. În: *Lex ET Scientia International Journal*, 2009, vol. 1, p. 94-109.
 16. Lupu M. *Independența judecătorului vs jurisprudența unitară: două concepte ireconciliabile?* <https://bit.ly/3emHLAc> (vizitat 20.04.2020).
 17. Regulamentul nr. 199 din 27 iunie 2003 de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale, aprobat prin Ordinul Ministrului Sănătății nr. 99 din 27 iunie 2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2003, nr. 170-172.
 18. Sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, din 17 februarie 2015. Dosarul nr. 1-636/2014. <https://bit.ly/2sg447C> (vizitat 20.04.2020).
 19. Sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău, din 2 iulie 2015. Dosarul nr. 1-131/14. <https://bit.ly/304D7jJ> (vizitat 20.04.2020).
 20. Sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, din 13 iulie 2015. Dosarul nr. 1-1223/15. <https://bit.ly/2XiByiS> (vizitat 20.04.2020).
 21. Sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 10 decembrie 2018. Dosarul nr. 1-163/18. <https://bit.ly/3aYeRnQ> (vizitat 20.04.2020).
 22. Stati V. *Unele implicații ale adoptării Legii nr.38 din 21.03.2013 pentru modificarea și completarea unor acte legislative*. În: Integrare prin cercetare și inovare. Conferință științifică (Chișinău, 26-28 septembrie 2013). Rezumate ale comunicărilor. Științe juridice, științe economice. Chișinău: CEP USM, 2013, p. 115-117.
 23. Stati V. Luarea de mită de către un participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat. Darea de mită unui participant la un eveniment sportiv sau la un eveniment de pariat. Analiză de drept penal. În: *Revista științifică a USM „Studia Universitatis Moldaviae”. Seria „Științe sociale”*, 2013, nr. 8(68), p. 96-106.
 24. Stati V. Infracțiunea de manipulare a unui eveniment (art. 242¹ CP RM): studiu de drept penal. Partea II. În: *Revista Națională de Drept*, 2013, nr. 12, p. 7-12.
 25. Stati V. *Infracțiuni economice: Note de curs*. Chișinău: CEP USM, 2014. 530 p.
 26. Stati V. *Infracțiuni economice: Note de curs. Ediția a II-a, revăzută și actualizată*. Chișinău: CEP USM, 2016. 622 p.
 27. Vizdoagă T. și Eșanu A. Reîncadrarea juridică a faptei inculpatului în sensul atenuării: probleme de drept penal material și procesual. În: *Revista Institutului Național al Justiției*, 2016, nr. 1, p. 22-28.
 28. *Affaire Borcea c. Roumanie* (dec.). CEDH, 22 septembrie 2015. <https://goo.gl/gRzNMg> (vizitat 20.04.2020).
 29. *Case of Sipavičius v. Lithuania*. ECHR, 21 February 2002. <https://bit.ly/2VgUrRR> (vizitat 20.04.2020).
 30. *Case of I.H. and Others v. Austria*. ECHR, 20 April 2006. <https://bit.ly/2xti5S5> (vizitat 20.04.2020).
 31. *Case of Zhupnik v. Ukraine*. ECHR, 9 December 2010. <https://bit.ly/3afvBpx> (vizitat 20.04.2020).
 32. *Case of Mitrofan v. the Republic of Moldova*. ECHR, 15 January 2013. <https://bit.ly/34kQ3nl> (vizitat 20.04.2020).
 33. *Case of Mihelj v. Slovenia*. ECHR, 15 January 2015. <https://bit.ly/3ajMkbc> (vizitat 20.04.2020).
 34. *Case of Gelenidze v. Georgia*. ECHR, 7 November 2019. <https://bit.ly/39XSOWc> (vizitat 20.04.2020).
 35. House of Lords, Opinions of the Lords of Appeal for judgment in the cause Al-Skeini and others (Respondents) v. Secretary of State for Defence (Appellant). *Al-Skeini and others (Appellants) v. Secretary of State for Defence (Respondent) (Consolidated Appeals)*. Al Skeini, [2007] UKHL 26. <https://goo.gl/RDzan1> (vizitat 20.04.2020).
 36. Peurala J. Match-manipulation in football – the challenges faced in Finland. În: *The International Sports Law Journal*, 2013, vol. 13, iss. 3-4, p. 268-286.